

Alkohol- och tobaksfri i samband med operation

Projektägare: Christina Fahlman Braw

Projektledare: Emma Algell

Projektmedlemmar: Maria Flykt, Maria Nordström, Åsa Yttermark, Lena Hedström

Bakgrund

Ohälsosamma levnadsvanor står för en femtedel av den totala sjukdomsburden i Sverige. I november 2011 gav Socialstyrelsen ut "Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder". Under våren 2018 har riktlinjerna reviderats och bland annat bytt namn till "Nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor". Riktlinjerna betonar särskilt vikten av åtgärder för att stödja riskgrupper att förändra ohälsosamma levnadsvanor. En av riskgrupperna är vuxna som ska genomgå operation.

Personer som röker i samband med operation löper ökad risk att drabbas av försämrad läkning, sårinfektioner, hjärt/kärl- och lungkomplikationer vilket medför längre vårdtider och ökad risk för intensivvård och ökad dödlighet. Att dricka alkohol ofta, eller i större mängder, medför förutom samma risker som rökning, även ökad risk för blödningar. Den nedre gränsen för hur stor mängd alkohol som är skadlig i samband med operation är ännu inte klarlagd, varför patienterna rekommenderas alkoholuppehåll 4-8 veckor före operationen. När det gäller tobak rekommenderas tobaksfrihet 6-8 veckor före och efter operation. Rökning skapar störst risk i samband med operation men även andra former av tobak ökar risken för komplikationer då nikotin gör att blodkärlen drar ihop sig vilket leder till sämre blodgenomströmning i vävnaderna. Detta påverkar läkningsprocessen negativt.

Vi ska jobba utifrån en personcentrerad och jämlik vård där vi skapar förutsättningar för att patienterna ska kunna göra aktiva val kring sin egen hälsa. Vi har en viktig roll att informera och förmedla kunskap kring risker i samband med operation och hur dessa kan reduceras. I dialog med patienten skapas tillit till patientens förmåga att fatta bra beslut kring sin hälsa.

Nuvarande situation

I uppdragskortet för Verksamhetsområde kirurgi är ett av målen att erbjuda patienter stöd för minskat tobaksbruk och minskat riskbruk av alkohol i samband med operation. I nuläget finns inga tydliga rutiner och metoder för hur medarbetarna ska arbeta med dessa frågor.

Det är idag bristfälligt dokumenterat om patienten är tobaksbrukare eller ej och om råd har givits. Väldigt få patienter får remiss till tobaksavvänjning. Att ta upp alkohol med patienter i samband med operation är inte inarbetat och görs sporadiskt av läkarna. Det betyder att informationen till patienterna kan vara olika vilket inte går i linje med jämlik vård.

Statistik
tobak

Statistik
alkohol

Mål

- Alla patienter som ska genomgå operation ska screenas för tobak och alkohol
- Patienter med tobaksbruk ska få enkla råd om nyttan av tobaksstopp i samband med operation och hänvisning till kvalificerat rådgivande samtal (tobaksavvänjning)
- Alla patienter ska få enkla råd om vikten av alkoholstopp i samband med op
- Patienter med riskbruk av alkohol ska erbjudas rådgivande samtal
- Alla patienter som ska opereras och brukar tobak ska erbjudas en webbaserad utbildning om vikten av tobaksstopp i samband med operation.
- Alla patienter som ska opereras ska erbjudas webbaserad utbildning kring fördelen med alkoholstopp i samband med operation.
- Inneliggande patienter ska motiveras till fortsatt alkohol- och tobaksfrihet efter operation.
- Alla patienter ska få tydlig information om vikten av alkohol- och tobaksfri operation inför besök, under besöket i mottagningsmiljön och på avdelningen.

Analys

- Avsaknad av gemensam rutin för arbetet med alkohol och tobak genom hela operationsprocessen
- Avsaknad av samsyn kring riskerna med alkohol- och tobaksbruk i samband med operation
- Bristande kunskap kring området hos personalen
- Tidsbrist i att arbeta med frågorna
- Arbetet dokumenteras ej
- Patienterna är inte intresserade av att ta till sig informationen

Rekommendation

- Utarbeta en strukturerad modell för arbetet med alkohol- och tobaksfri operation inom verksamhetsområde kirurgi (processkarta)
- Medarbetare inom verksamhetsområde kirurgi utbildas i vikten av alkohol- och tobaksfri operation för att
 - känna till och följa arbetsrutiner som beskrivs i processkartan
 - dokumentera screening och åtgärder
 - ha kunskap och ge enkla råd/ rådgivande samtal om risker med alkohol- och tobaksbruk i samband med operation
- Alla inkommande remisser ska innehålla frågor om alkohol och tobak
- I remissbekräftelsen till patienten finns information om alkohol- och tobaksfri operation
- Hälsodeklarationen ska innehålla frågor om alkohol och tobak
- Patienter ska erbjudas webbaserad patientutbildning kring tobak och alkohol vid mottagningsbesöket
- Informationsfolder kring alkohol- och tobaksfri operation till patienter
- Skriftlig rutin för alkohol- och tobaksfri operation (i DocPlus) för personalen
- Alla patientbroschyrer kring de olika operationerna ska innehålla information om alkohol- och tobaksfri operation
- Egenremissen ska innehålla frågor om tobak och alkohol
- Standardremiss till tobaksavvänjare i primärvården
- Information till patienter i mottagningsmiljön
 - Ta fram roll-up med information om alkohol- och tobaksfri operation (riktad till patienter)
 - Information på väntrumstV

Plan: Hur kommer förbättringar att genomföras?

Organisation

Process-
karta

Tidplan

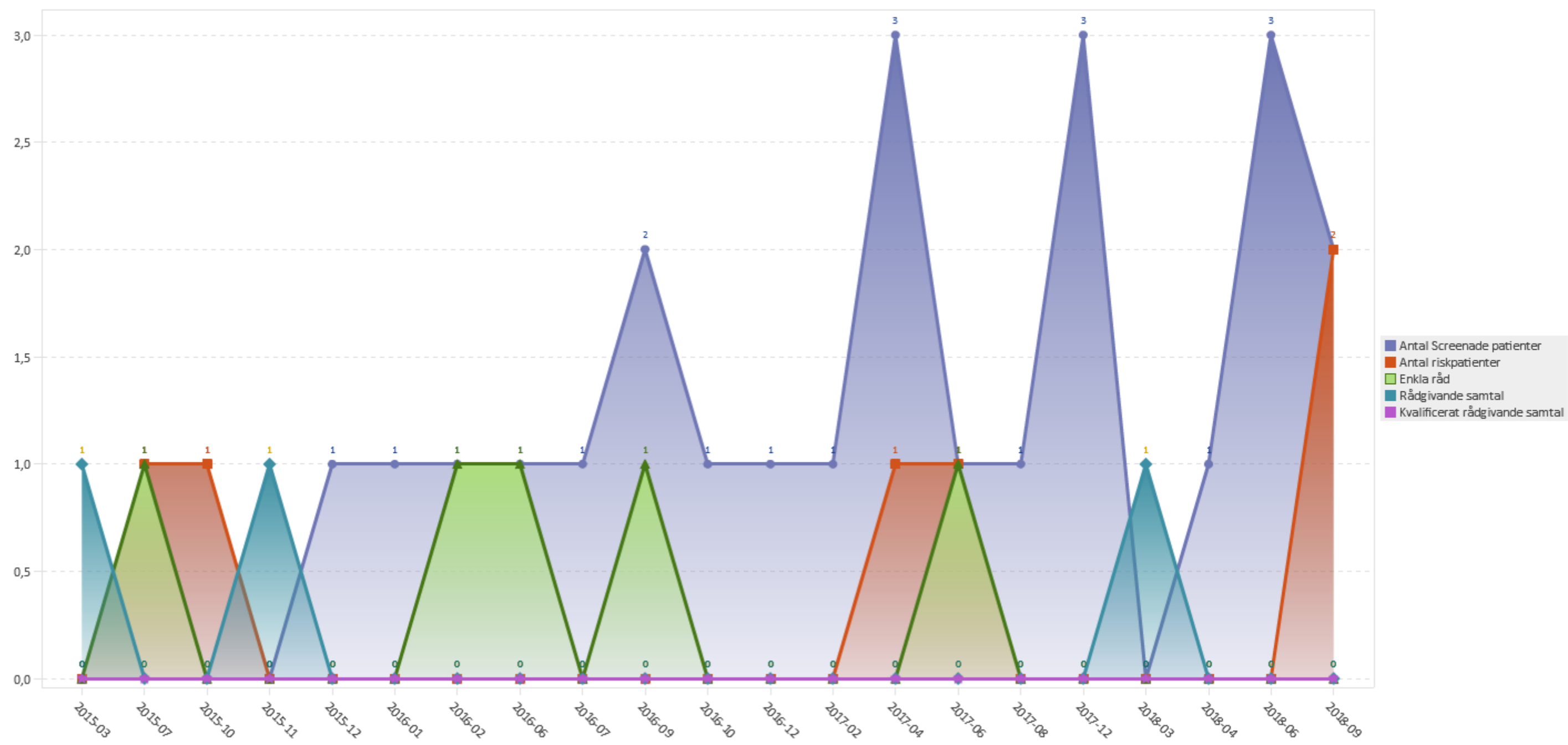
Resursplan

Uppföljning

- Kontinuerlig uppföljning sker av dokumenterad screening och åtgärder i SaS
- Kontinuerliga träffar med avstämning av projektmålen i projektgruppen
- Enkät till patienter om upplevelsen av åtgärder och informationsmaterial gällande alkohol- och tobaksstopp
- Årlig uppföljning av fastställd rutin
- HFS-ombuden har som uppdrag att följa upp statistiken kring levnadsvanor i SaS (tertiälvis). Detta stärker kontinuiteten i arbetet.
- Kvalitetsregister

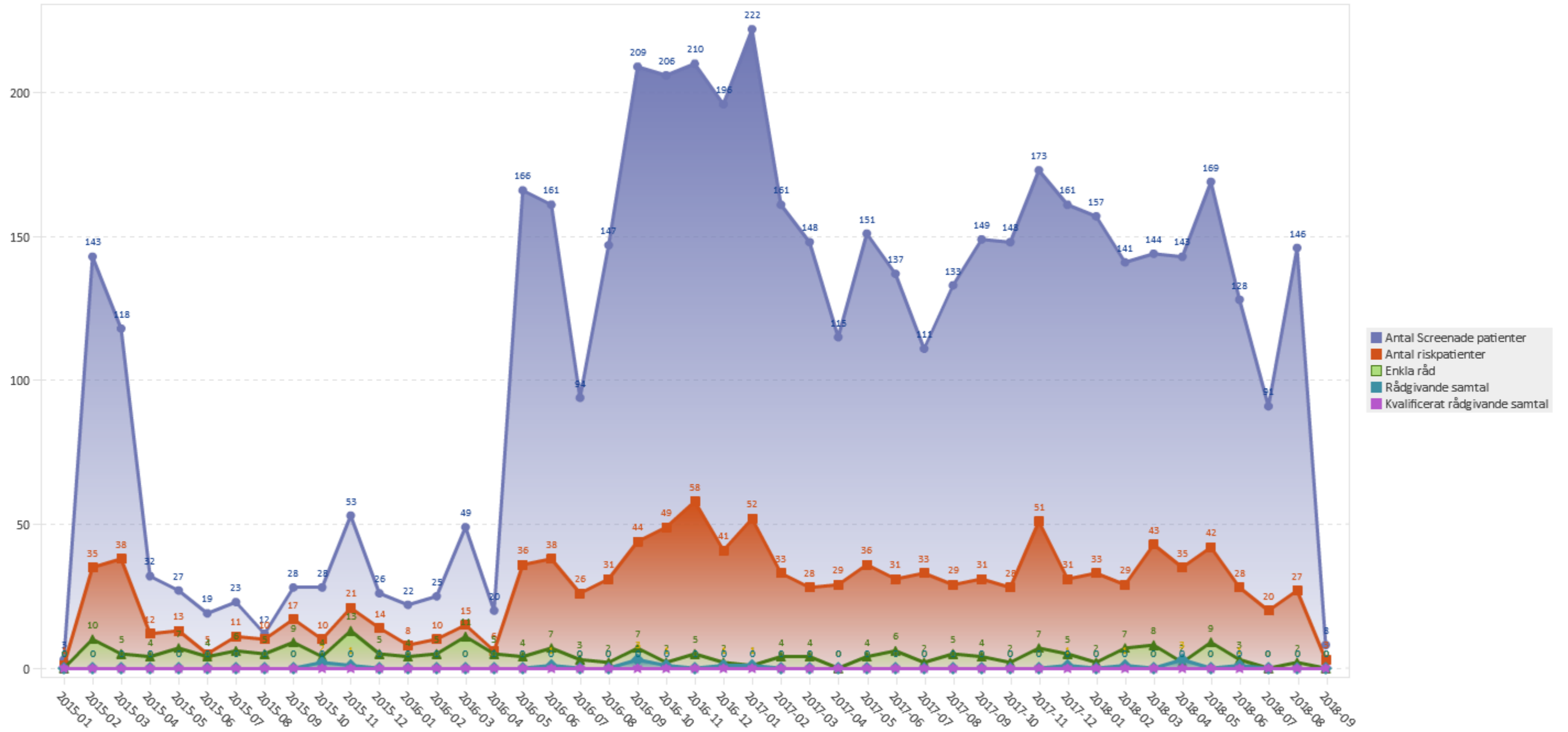
Alkohol -antalet screenade patienter, antal riskpatienter, antal råd Kirurgmottagningen

Tillbaka till
huvudsida

Tobak -antalet screenade patienter, antal riskpatienter, antal råd
Kirurgmottagningen

Tillbaka till
huvudsida

Tidplan

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Ansvarig	Status
Färdigställa processkarta Att utarbeta en strukturerad modell för arbetet med tobaks- och alkoholfri operation inom verksamhetsområde kirurgi (VOM)	Sep 2017	Juni 2018	Emma Maria F	😊
Alla inkommande remisser ska innehålla tobak och alkohol, längd och vikt		Sep 2018	Maria F Åsa	😊
Uppdatera hälsodeklaration så att den även innehåller frågor om alkohol		Okt 2018	Lena Maria F	😊
Tobak och alkohol i egen vårdbegäran samtliga områden inom verksamhetsområde kirurgi		Sep 2018	Åsa Maria F	😊
Standardremiss till tobaksavvänjning i PV		Juni 2018	Lena H	😊
Utforma webbaserad utbildning kring tobaksfri op	Jan 2018	Juni 2018	Emma Maria N	😊
Utforma webbaserad utbildning kring alkoholfri op	Juni 2018	Sep 2018	Emma Maria N	😊
Utrymme/lokal för genomförande av webbutbildning	Mars 2018	Juni 2018	Åsa	😊
Utforma information på väntrumstV	Aug 2018	Okt 2018	Åsa Emma	😊
Uppdatera samtliga operationsspecifika informationsbroschyrer så att alkohol- och tobaksstopp finns med	Aug 2018	Okt 2018	Åsa	😞
Skapa information på roll up till patienter	Aug 2018	Okt 2018	Åsa Emma Maria N	😞
Skapa informationsfolder till patienter	Aug 2018	Okt 2018	Emma Maria N	😊
Skapa rutin i Docplus för tobaks- och alkoholfri operation		Okt 2018	Emma Maria N	😊
Utforma utvärderingsenkät till patienter med frågor kring patientens upplevelse av råd och stöd för en alkohol- och tobaksfri operation.	Okt 2018	Nov 2018	Emma Maria N	😞
Remissbekräftelse till patient ska innehålla tobak och alkohol (eventuellt skickas informationsfolder med)	Sep 2018	Okt 2018	Maria F Emma	😊
Se över information om alkohol- och tobaksfri operation på 1177 när patienten bokar sin operationstid		Okt 2018	Åsa	😞
Se över information på externa hemsidan angående alkohol- och tobaksfri operation (patientfilmer läggs upp där)		Okt 2018	Åsa Emma	😊
Ta fram koncept för information/utbildning av personal (läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, fysioterapeuter, operationskoordinatorer, sekreterare) i tobaksfri och alkoholfri operation	Aug 2018	Okt 2018	Maria F Maria N Emma	😊
Utbildning av personal		19 okt	Maria F Maria N Emma	😊
Beställning av 3 st läsplattor och 3 st hörlurar	Juni 2018	Aug 2018	Emma	😊

Tillbaka till
huvudsida

Pilottesta webbutbildning på läsplatta till patient (i första hand tobaksutbildningen)	Sep 2018	Okt 2018	Åsa + HFS-ombud	😊
Utvärdera och återkoppla till beställare	Aug 2018	Juni 2019	Emma Maria F	😞

Resursplan

Personal

Namn	Uppdrag	Antal timmar	Period
Emma Algell	Projektledare		2018-19
Maria Nordström	Projektmedarbetare		2018-19
Maria Flykt	Projektmedarbetare		2018-19
Lena Hedström	Projektmedarbetare		2018-19
Åsa Yttermark	Projektmedarbetare		2018-19

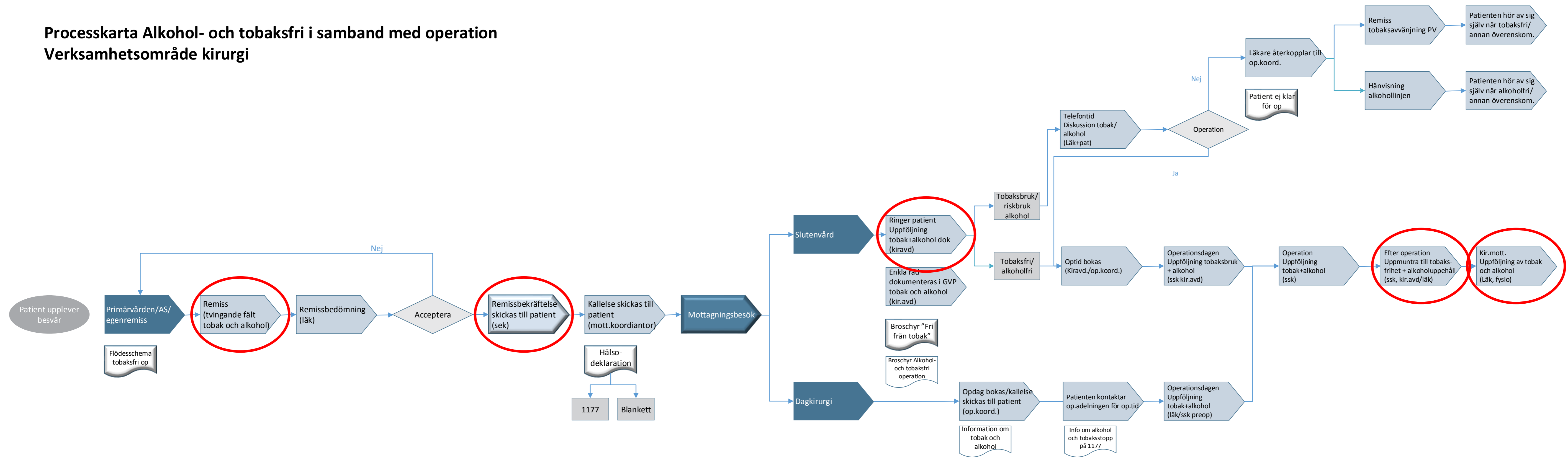
Tillbaka till
huvudsida

Utrustning

Benämning	Syfte	Kronor
Läsplattor/dator/hörlurar	Webbutbildning till patienter	15 000
Foldrar	Material till patienter	3 000
Roll up	Information till patienter i mottagningsmiljön	4 000

Processkarta Alkohol- och tobaksfri i samband med operation

Verksamhetsområde kirurgi

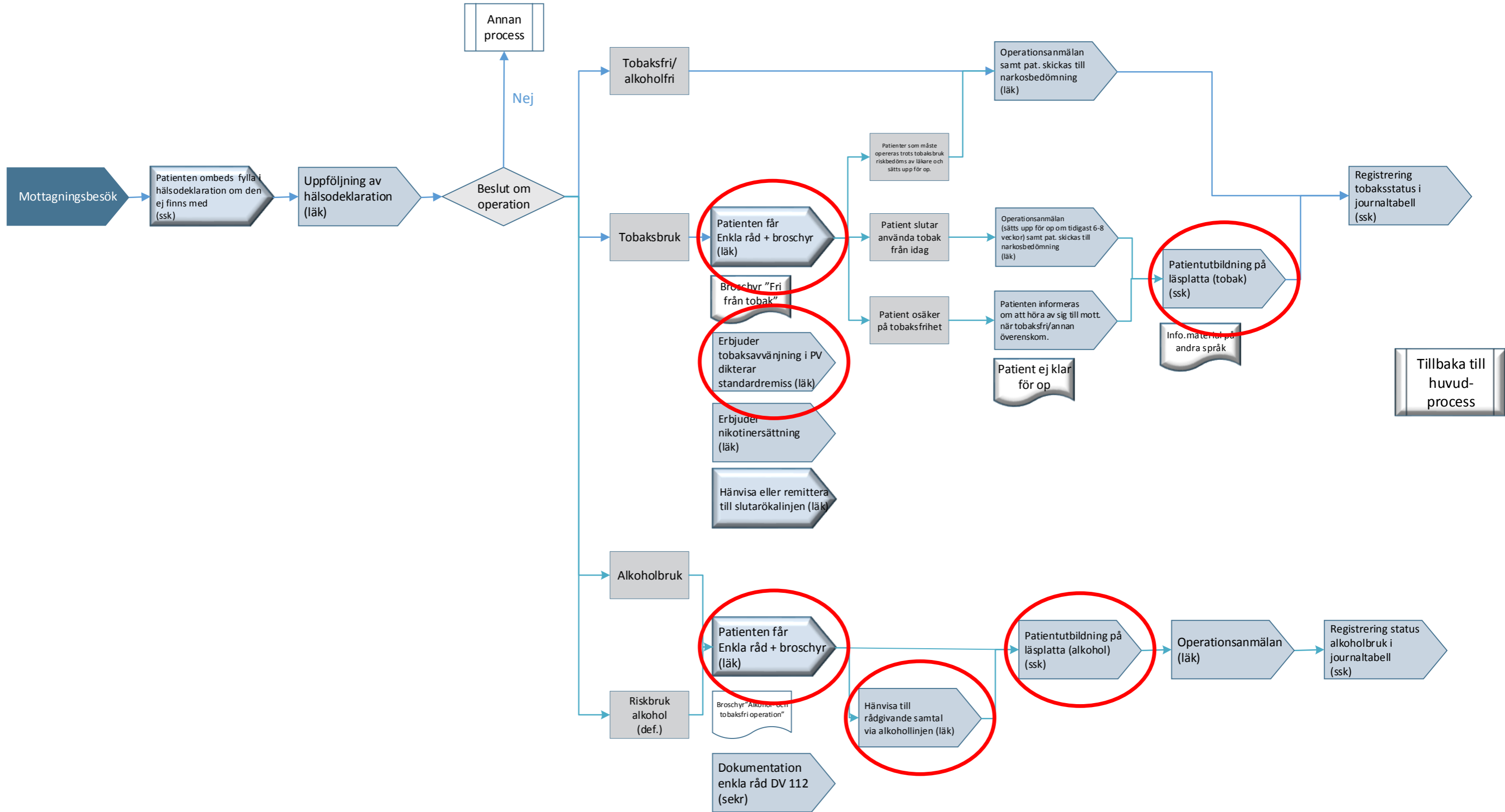

Tillbaka till huvudsida

Processkarta alkohol- och tobaksfri i samband med operation

Verksamhetsområde kirurgi

- Mottagningsbesök

Projektorganisation

Roll	Namn	Verksamhet
Projektägare/beställare	Christina Fahlman Braw	Verksamhetsområde kirurgi
Styrgrupp	Lednings- gruppen	Verksamhetsområde kirurgi
Referensgrupp	HFS Berednings- grupp	Lasarettsovergripande
Projektmedlemmar	Emma Algell	Utvecklingsenheten
	Maria Flykt	Läkargrupp/Kirurgi
	Maria Nordström	Rehabenheten/ Lasarettsovergripande
	Lena Hedström	Administration Verksamhetsområde kirurgi
	Åsa Yttermark	Kirurgmottagning/av delning

Tillbaka till
huvudsida